

ชื่อเรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้น : กรณีศึกษา 2561

ผู้จัดทำ นางสาววิรัตน์ โพธิ์ชาติปาน พยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการ ตึกผู้ป่วยในหญิง โรงพยาบาลชุมชน

บทคัดย่อ

ภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหารเป็นภาวะโรคทางเดินอาหารฉุกเฉินที่พบได้บ่อย เป็นภาวะคุกคามต่อชีวิต และมีค่าใช้จ่ายสูงในการรักษา ในประเทศไทย สถิติผู้ป่วยที่มีภาวะเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนต้นที่มารับการรักษาโดยการส่องกล้องที่โรงพยาบาลศิริราชตั้งแต่ปีพ.ศ.2549 - 2551 พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยที่มีเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนต้นถึง 1,163 ราย และพบว่ามียัตราการตายสูงถึงร้อยละ 10-20 โดยมักเสียชีวิตในช่วงแรกที่มาโรงพยาบาล ซึ่งเป็นปัญหาสาธารณสุขที่พบอุบัติการณ์เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก ปัจจุบันประชาชนดื่มเหล้า สูบบุหรี่มากขึ้น ทำงานหนักมากขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุของอาการปวดเมื่อยต้องพึ่งพายาแก้ปวดและยาสเตียรอยด์เพิ่มขึ้น การเกิดภาวะเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้นจะทำให้เกิด การเสียเลือดอย่างเฉียบพลัน ซ็อค และอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้หากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันที่ ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะด้านจิตใจ อารมณ์และสังคมของผู้ป่วยอย่างมาก นอกจากนี้หากผู้ป่วย มีภาวะซ็อคยาวนานจะทำให้เกิดผลเสียต่ออวัยวะอื่นๆตามมาได้ เช่น สมอ ง หัวใจ ปอด ไต ตับและลำไส้ ดังนั้นการรักษาระยะสั้น จึงมุ่งแก้ไขภาวะวิกฤตที่อาจเกิดอันตรายถึงชีวิต โรคเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนต้นเป็นโรคที่รักษาให้หายได้แต่สามารถกลับเป็นซ้ำและรุนแรงมากขึ้น หากผู้ป่วยไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพให้เหมาะสม

จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการ การพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้น ซึ่งในการดูแลผู้ป่วยโรคนี้ พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยก็มีบทบาทสำคัญในการให้การพยาบาลผู้ป่วยและให้คำแนะนำแก่ครอบครัว เพื่อให้สามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง ปลอดภัย และไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง โดยใช้กระบวนการพยาบาลตั้งแต่แรกรับ ต่อเนื่องครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์และจิตวิญญาณ จนถึงระยะก่อนจำหน่ายได้อย่างถูกต้อง การให้คำแนะนำในการปฏิบัติตนแก่ผู้ป่วยและญาติมีความจำเป็นมากเพราะถ้าผู้ป่วยไม่เข้าใจหรือขาดความรู้และปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง จะทำให้เกิดผลเสียต่อตัวผู้ป่วยเองเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติมีความรู้เกี่ยวกับ ภาวะเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้นและสามารถดูแลปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนหรืออันตรายเกี่ยวกับภาวะเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้นได้ถูกต้อง

จากกรณีศึกษาผู้ป่วยที่มีภาวะเลือดออกทางเดินอาหารส่วนต้นในตึกผู้ป่วยในหญิง สาเหตุเกิดจากผู้ป่วยดื่มสุราเป็นประจำทุกวัน เชื่อว่าการดื่มสุราก่อนอาหารจะช่วยเจริญอาหาร หากไม่สบายใจก็จะดื่มเพื่อลืมนปัญหา ขอรับประทานอาหารรสเผ็ดจัดและเค็ม รับประทานอาหารไม่เป็นเวลาและรับประทานยาแก้ปวดเป็นประจำเพื่อรักษาอาการปวดเมื่อยตามร่างกายจากการทำงาน พบว่าผู้ป่วยมีปัญหาทางการพยาบาลทั้งหมด 5 ปัญหา ระหว่างผู้ป่วยนอนพักรักษาตัว ได้ติดตามเยี่ยมผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง รวบรวมปัญหาและวางแผนการจำหน่ายร่วมกับพยาบาล ในตึกผู้ป่วยในทุกวัน ซึ่ง ปัญหาทั้งหมดได้รับการพยาบาลอย่างเหมาะสมกับพยาธิสภาพของโรค มีการเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อน และปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น จนผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น การดำเนินโรคผู้ป่วยไม่มีภาวะซ็อคที่รุนแรง และไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหารส่วนบน ผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น แพทย์จึงอนุญาตให้ผู้ป่วยกลับบ้านได้ นอกจากนี้พบว่าผู้ป่วยและญาติยังขาด

ความรู้ในการดูแลตนเองต่อเนืองที่บ้าน ดังนั้นผู้จัดทำจึงได้จัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ป่วยและญาติสามารถดูแลตนเอง ร่วมกับการสอน ให้คำปรึกษา เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตัวเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้านได้อย่างถูกต้อง และช่วยในการลดอัตราการกลับมารักษาซ้ำและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการเกิดภาวะแทรกซ้อน ผู้ป่วยและครอบครัวสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพที่ดีและเหมาะสม

ผลจากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยโรค ภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหารส่วนต้น ควบคู่กับการส่งเสริมให้ผู้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่เหมาะสมจนสามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้องตลอดจนการวางแผนการจำหน่ายเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การรักษามีประสิทธิภาพให้ผู้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ชะลอความก้าวหน้าของโรค รักษาและควบคุมโรคที่เป็นปัจจัยเสี่ยงหรือเป็นสาเหตุของภาวะแทรกซ้อน และลดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรค จากภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหารส่วนต้นได้